

कारोऽहं इत्यर्थः । अदरोहीऽपकर्षत्यर्थः । क्रमो वेर-
स्याभावो विन्यासः । यथा “चतुर्भुजेत्यादि” । अत्र
पादमेव क्रमेण बन्धस्य नादता । “चतुर्थपादे लोपकर्मः” ।
समाभात लि० वस्+भा+भा-क्त । १स्यग्नर्विते २स्य-
कशब्दिते च ।

समान लि० समानायति चन-चच् । १दल्ये २साधौ १एक-
विधित्वे “समानतन्मिडः” नीतः “यत्समानाधि-
करणे” ति चिन्तामणिः । वस्+चन-णिच् । भुक्ताच्चादेः
बभौकरणं नाभिदेशस्य प्राणादिपञ्चकान्तर्गते ४वाबुभेदे पु०
उमानविभक्तिक् लि० समानाविभक्तिव्यञ्जात् कण् । अप्रक-
तिविभक्तिव्यञ्जातोयविभक्तिक् पदे राजात्वञ्च प्रथमात्वादा
दिना । तेन वेदाः प्रमाचमित्यादौ समानविभक्तिक्त्वम् ।
समानविषयक् लि० समानो विषयो यश्च णप् । दल्यकण-
विशेषविशेषणतायाविति ज्ञाने च च समाननिश्चयनिश्च-
यप्रमावापेक्षविषयतायावौ बोधः समानाकारकोऽप्यत्र ।
समानाधिकरण लि० समानमेकमधिकरणं यश्च । २काधि-
करणवृत्तिके स्वाधिकरणवृत्तिमति पदार्थे । २विभिन्नवि-
भक्तिराहित्ये सति अभादेनैकान्वयबोधजनकत्वयुते पदे च
वटः प्रतृयानवावप्रमासमानाधिकरणे” पा० चटोऽपि
प्रथमासमानाधिकरणस्य विभिन्नविभक्तिराहित्यादुवाच्यम् ।
“समानाधिकरणत्वसंपुष्टः कर्मधारयः” पा० ।

समानाशौच न० कर्म० । अवद्विधायाभ्यां दल्ये अशौचेयथा
सपिण्डजननाशौचतल्यं सपिण्डान्तरजननाशौचम् एवं
तिराताकास्य श्यत्ववहितसपिण्डभरणाशौचतल्यं तथा-
विषसपिण्डान्तरभरणाशौचं, जननभरणाशौचयोर्न त-
ल्यता नापि ज्ञानापनेवाकास्य श्यत्वयुक्तपुनर्जननाशौचेन
सपिण्डजननाशौचस्य तल्यता न वा वावदशौचाच्चा-
रलभवाकाशितायुक्तमहापुरुषभरणाशौचस्य सपिण्डज-
रणाशौचस्य तल्यता ।

समानोदक पु० समानमेकं तण्णादौ देयसदकं यश्च । “स-
मानोदकभावस्तु निवर्त्तता चतुर्दशात्” इत्युक्ते एकादशा-
वपिचतुर्दशपुरुषपर्यन्ते चातिमदे सपिण्डसन्दे दृश्यम् ।

समानोदर्थे १० समाने एदरे भवः यत् वा न सादेशः ।
१एकोदरजन्मात्मादौ १भगिन्या स्त्री अमरः । [वि०को०]

समाप पु० सम्यक् व्यापयत्वा चच् समा० नि० देवयजनस्थाने
समापन न० वस्+चाप-ल्युट् । १समाप्नो चरसकाच-
सम्बन्धे २परिच्छेदे ३वधे च मेदि० ४समाधाने विभुः ।
पुलज्य धराणिः ।

समापन लि० वस्+चा+प-क्त । १समाप्ते २प्राप्ते ३कृते
४वधे च विभुः । भावे क्तः ५समाप्नो न० ।

समाप्त लि० वस्+चाप-क्त । १अवसानप्राप्ते २सम्यक्प्राप्ते च
समाप्तपुनरास्तता स्त्री समाप्ते वाक्यसमाप्नो पुनरास्तता
पञ्चमम् । क्रियान्वयेन निवृत्ताकाङ्क्षस्य विशेषप्रवाचक-
पदस्य विशेषणान्तराचार्यान्वयार्थे पुनरुच्चारणरूपे वाक्यदो-
षभेदे दोषग्रन्थे १७६४८० दृश्यम् ।

समाप्ताल पु० समाप्ताय अस्ति पक्षोऽस्ति अत्र-चच् । पक्षौ
संक्षिप्तवाः । [१प्राप्नो शब्दच० ।

समाप्ति स्त्री वस्+चाप-क्तिन् । १अवसाने २अवसर्जने मेदि० ।
समायोग पु० वस्+चा+युज-यञ् । १संयोजनमात्ररूपा-
दिवस्त्वन्ने “कृतेऽदिसमायोगादिति” पुराचम् । २प्रयो-
जने मेदि० ।

समालम्बिन् पु० समालम्ब्यते वस्+चा+ल-णिच्-णिनि । भू-
तत्वे राजनि० । २समालम्बनकर्त्तरि लि० ।

समालम्ब पु० वस्+चा+लभ-यञ्-सम् च । कुङ्कुमादिना
गात्रलेपने अमरः । ल्युट् । तन्त्रेवार्थे न० ।

समावर्त्तन न० समावर्त्तते गुरुकुलादनेन वस्+चा+वृत्-
करणे ल्युट् । वेदाध्ययनानन्तरं गाहस्थ्याय गुरुकुला-
दागमनहेतुके संस्कारभेदे तद्विधिः संस्कारतत्त्वे गोप्ति-
कोक्तो दृश्यः ।

समाविष्ट लि० वस्+चा+विश-क्त । १युक्ते २मनोऽभिनि-
वेशयुते अभीष्टकर्त्तव्यकर्मणि चित्तैकाग्रविशेषयुक्ते च ।

समावृत्त पु० वस्+चा+वृत्-क्त । कृतसमावर्त्तनसंस्कारे
“अतःपरं समावृत्तः कुर्वाहारपरिपञ्चम्” याज्ञ० ।

समावेश पु० वस्+चा+विश-यञ् । १वङ्गनामघातानेकत्वं
वाक्यादौ व्यवस्थापने २कर्त्तव्येऽभिनिवेशे च ।

समावेशित लि० वस्+चा+विश-णिच्-क्त । कृतसमावेशने
समास पु० वस्+चध-यञ् । १संक्षेपे २समर्चने मेदि० ।

३समाहारे ४व्याकरणोक्ते आदिपदानामेकपदतासम्पादके
पदसाधुतार्थके ५संस्कारभेदे च यथा “समर्थः पदविधिः”
पा० “समर्थः संख्यार्थः सङ्गतार्थे राति यावत् । साप्त-
र्थ्यञ्च द्विवचस्य अपेक्षावचमेकाधीभावश्च । तत्र सार्धव-
च्यवसायिपदानामाकाङ्क्षादिवशात् चः परस्परं सम्बन्धः वा
अपेक्षा । रात्रः पुरुषदत्तादौ वाक्ये सत्यामाकाङ्क्षायां
यो यो वक्षिन् वक्षिणितो योश्च स तेन तेन सम्ब-
ध्यते यथा रात्रः पुरुषोऽन्वच रात्रौ देवदत्तस्य च पुरुषः
कदम्ब रात्रोऽवो धनञ्जयादि । दत्तो ह नेवम् दत्तोवा-